

«Ξεφυλλίζοντας εφημερίδες της εκατονταετίας 1912-2012».

**Πώς έλληνες και ξένοι επιστήμονες αξιολογούσαν
την παλαιοντολογική συλλογή Σιατίστης ήδη από το 1922**

Στο βιβλίο του Φιλίππου Ζυγούρη **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής**, στη σελίδα 455, είχαμε διαβάσει:
«...Στο επάνω πάτωμα <του Γυμνασίου> βρίσκεται η αίθουσα της Παλαιοντολογίας. ....Η συλλογή είναι μεγάλης επιστημονικής αξίας και δια τούτο την επισκέπτονται και ξένοι επιστήμονες, όπως ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Mar Burg (Marburg) Dr. Leonardi, Γερμανός, ο καθηγητής της Ανθρωπογεωγραφίας του Πανεπιστημίου της Ιένης Mr Robert Bleeck (Bleck;), ο γεωλόγος παλαιοντολόγος του Μουσείου της Ν.Υόρκης Brunn (Brunn;) και άλλοι, που εκφράζονται για την σπουδαιότητα και επιστημονική αξία των <απολιθωμάτων αυτών> ....».

Με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας επισκεφθήκαμε ηλεκτρονικά αρχεία εφημερίδων και Βιβλιοθήκες. Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά, και αφενός επιβεβαίωσαν τον Φ. Ζυγούρη που κατέγραφε τις πληροφορίες της εποχής του με το μολύβι και μόνο, πολλές φορές πάνω σε τσιγαρόχαρτο-ήταν Κατοχή και ούτε χαρτί δεν μπορούσε να αγοράσει- και αφετέρου ενίσχυσαν ακόμα παραπάνω την άποψή του για το αξιόλογο της Παλαιοντολογικής Συλλογής Σιατίστης ήδη από το 1922 και το 1931.

ΣΙΑΤΙΣΤΑ ΚΑΙ ΓΡΕΒΕΝΑ

Τὸ γυμνάσιον Σιατίστης, πρὸ τῆς ἐκ-
σόδου τῶν Ἰταλῶν εἰς τὴν πόλιν, διέβε-
τέ σπουδαίαν συλλογὴν παλαιοντολο-
γικῆς—μυθιστορικῆς καὶ αἰκῶν ἐπιστι-
κῶν. Τὸ μουσεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶ-
χε δημιουργηθῆ ἀπὸ τὴν εὐγενῆ προσπά-
θειαν τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου, ὡς
π.χ. τοῦ Δάνα κ.ά. φιλομαθῶν Σιατι-
σταίων, σχεδὸν δὲν ὑπάρχει σήμερον.
Συνεχίζονται, ὅμως, αἱ προσπάθειαι
πρὸς ἐπαναπλουτισμὸν του.

Χαρακτηριστικό της αξίας της συλλογής και των ιδρυτών της καθηγητών του Τραμπαντζείου είναι το δημοσίευμα της εφημερίδας της Κοζάνης **ΗΧΩ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** στο φύλλο της 15/11/1922, απόσπασμα του οποίου παραθέτουμε:

«...Τελευταίως ακόμη ανώτερος Γερμανός επιστήμων ο Δόκτωρ Λεονάρδος Σχούλτζε Ζένα καθηγητής του Πανεπιστημίου της Μαρμπούργου υπηρετών ως αξιωματικός εις το επιτελείον του στρατού του κατέχοντος τον τομέα της Τζένας και μελετήσας κατά την διάρκειαν του πολέμου την περιοχὴν εκείνην της Β. Μακεδονίας, ετράπη ἤδη εις την μελέτην της λοιπῆς Μακεδονίας, αποσταλείς προς τούτο υπό του Παλαιοντολογικῆς Μουσείου της Λειψίας διαφόρων επιστημονικῶν οργανώσεων του Βερολίνου και του Πανεπιστημίου της Μαρμπούργου. Προυτιμήθη δε προς τούτο η Μακεδονία διότι αὐτὴ δεν ἔχει μελετηθῆ ακόμη γεωλογικῶς ὑπ' ουδενός ειδικῆς επιστήμονος. Μόνον ο Σέρβος γεωλόγος Σβίγιε ἔγραψέ τινα περί ταύτης ὅπως εν γενικαῖς γραμμαῖς, τα οποία χρησιμεύουσι ως μόνη πηγὴ εις τους λοιπούς ενδιαφερομένους επιστήμονας. Της εργασίας ταύτης την ἀλήθειαν ανέλαβε να διαπιστώσῃ και συμπληρώσῃ ο ειρημένος καθηγητής ὅστις ὀρμηθεὶς ἀπὸ της Κ. Μακεδονίας και επισκεφθεὶς πλείστα μέρη της Δ. Μακεδονίας ἔφθασε μέχρι της Σιατίστῃς. Ἐνὼ δε εις τα λοιπὰ μέρη τα οποία ἐπεσκέφθη δεν εὔρε ει μη ελαχίστους και δη της δασικῆς υπηρεσίας δυναμένους να του παράσχουσιν σχετικὰς προς την ἔρευνάν του πληροφορίας εις την Σιάτισταν εὔρεν ἑτοιμὴν, μακρὰν λεπτομερῆ και αξιόλογον γεωλογικὴν ἐργασίαν του καθηγητοῦ των Φυσικῶν κ. Αναστασίου Δάνα, ἀφορώσαν την Δ. Μακεδονίαν και ειδικώτερον την ἐπαρχίαν Ανασελίτῃς.

Τὴν ἐργασίαν ταύτην του κ. Δάνα περιέβαλε μετ' ἐνδιαφέροντος και ζῶηροτάτου ἐνθουσιασμοῦ ο Γερμανός καθηγητής. Δεν εὔρισκε λέξεις να ἐκφράσῃ την χαρὰν του και τον θαυμασμόν προς αὐτόν δια την σημαντικὴν ἐπιστημονικὴν βοήθειαν την ὁποίαν οὕτω τῷ παρείχε.

Κατάπληκτος προ των λειψάνων του Μαρμυθ, Μαστόδοντος Ταράντου και λοιπῶν παλαιοντολογικῶν ευρημάτων, τα οποία ἀπαρτίζουσι μίαν συλλογὴν μεγίστης ἐπιστημονικῆς αξίας, ὄχι τόσο δια το περιεργὸν και καταπληκτικὸν αὐτῶν, διότι τοιαῦτα και μάλιστα πολὺ ἀνώτερα ὑπάρχουσι εις τα Μουσεία της Ευρώπῃς, ὅσον διότι το πρῶτον γίνεται γνωστὸν η ὑπαρξὴς τοιούτων μέσων μελέτης της ιστορίας του ἐδάφους της Μακεδονίας, ἐλάμβανε σημειώσεις και φωτογραφίας των λειψάνων τούτων και τοπίων ἐξαιρετικῆς ἐπιστημονικῆς αξίας.

Δεν ὑπάρχει δε ἀμφιβολία ὅτι η ἐργασία αὐτὴ του κ. Δάνα, δια του Γερμανοῦ τούτου καθηγητοῦ θέλει καταστῆ γνωστὴ εις τον ἐπιστημονικὸν κόσμον και θέλει προκαλέσῃ την προσοχὴν αὐτοῦ.....»

Όπως και το απόσπασμα από την εφημερίδα της Κοζάνης **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΒΗΜΑ**, (στο φύλλο της 19/4/1931) .

«...Η ύπαρξις ττοιούτου Μουσείου στη Σιάτιστα τιμά όντως την πόλη η οποία το ενίσχυσε υλικώς και ηθικώς και το εξύψωσε σε σημείο που το επισκέπτονται και ξένοι ειδικοί, όπως ο κ. Brown αντιπρόσωπος του Παλαιοντολογικού Μουσείου της Νέας Υόρκης και η Κα Haslung απεσταλμένη του Μουσείου του Λονδίνου.

ΝΑΟΥΜ ΛΙΑΚΟΣ

Καθηγητής Φυσικών...»

Ποιος ήταν ο Leonardi:

Schulze-Jena, Leonhard (Jena 1872- Marburg 1955)

Γερμανός γεωγράφος. Σπούδασε ιατρική και φυσικές επιστήμες στη Λοζάνη, στο Κίελο και στην Ιένα. και αναγορεύτηκε διδάκτορας δίπλα στον Ernst Haeckel στην Ιένα

Στη συνέχεια σπούδασε ζωολογία στη Νότια Ιταλία και πήρε τη θέση υφηγητή της ζωολογίας στο πανεπιστήμιο της Ιένα Ταξίδεψε σε διάφορες περιοχές της Αφρικής και έκανε ανθρωπολογικές μελέτες. Το 1907 έγινε καθηγητής ζωολογίας στην Ιένα και το 1908 έγινε καθηγητής γεωγραφίας, ενώ αργότερα πήρε θέση καθηγητή στα Πανεπιστήμια του Κίελου και του Μάρμπουργκ.

Υπηρέτησε κάποια χρόνια ως επικεφαλής της Γεωγραφικής υπηρεσίας του Γερμανικού στρατού στη Β. Μακεδονία. Από το 1917 μέχρι το 1922 έκανε διάφορες μελέτες στη Μακεδονία και τα πορίσματα των μελετών αυτών δημοσίευσε στο βιβλίο του Makedonien: Landschafts- und Kulturbilder.(Μακεδονία: Εικόνες τοπίου και πολιτισμού), που εκδόθηκε το 1927 στην Ιένα. Στις σελίδες 167 και 168 του βιβλίου αυτού θα βρούμε αξιόλογες πληροφορίες για τη Σιάτιστα, ενώ στο βιβλίο περιλαμβάνονται και φωτογραφίες της πόλης.

Βιβλιογραφία:

- Makedonien: Landschafts- und Kulturbilder, Leonhard Schulze-Jena, VERLAG VON GYSTAV FISCHER IN JENA, 1927
- Findbuch, Leonhard Schulze-Jena, Archiv für Geographie, Leibniz-Institut für Länderkunde
- Δάρδας Αναστάσιος, **Ίδρυση και λειτουργία του Τραμπαντζείου Γυμνασίου Σιατίστης με την εποπτεία της Εκκλησίας**. Συμβολή στην εκκλησιαστική και εκπαιδευτική ιστορία της Δυτικής

Μακεδονίας. Έκδοση του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών στη σειρά "Ανάλεκτα Βλατάδων", Θεσσαλονίκη 1997.

- Ζυγούρης Φίλιππος, **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής**, επιμέλεια Θεοδώρα Ζωγράφου-Βώρου, ιδ. έκδοση, Σιάτιστα 2010
- Εφημερίδα της Κοζάνης **ΗΧΩ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**, φύλλο της 15/11/1922, Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης.
- Εφημερίδα της Κοζάνης **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΒΗΜΑ**, φύλλο της 19/4/1931, Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης.

Η φωτογραφία του αποσπάσματος της εφημερίδας **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** προέρχεται από το διαδικτυακό τόπο: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού τύπου <http://www.nlg.gr/digitalnewspapers/ns/main.html> .

[Καλλιόπη Μπόντα](#)